

Opowiedziane

<https://opowiedziane.ipn.gov.pl/ahm/wspomnienia/53214,Wancerz-Gluza-Alicja.html>
2026-10-03, 00:39

Aby zobaczyć odtwarzać, włącz
JavaScript

Aby zobaczyć odtwarzać, włącz
JavaScript

Aby zobaczyć odtwarzać, włącz
JavaScript

Aby zobaczyć odtwarzać, włącz
JavaScript

Aby zobaczyć odtwarzać, włącz
JavaScript

Świadek historii Alicja Wancerz-Gluza

Sygnatura
N0093

W relacji między innymi

Warszawianka, absolwentka Wydziału Filologii Polskiej Uniwersytetu Warszawskiego, nauczycielka licealna, współtwórczyni „Solidarności” Oświaty i podziemnego pisma „Karta”, autorka artykułów i kolporterka, współtwórczyni Archiwum Wschodniego dokumentującego sowieckie represje na Polakach od 1939 r., po 1989 r. nadal związana z „Kartą” na funkcjach zarządczych.

Jest grudzień 1981 roku. Alicja Wancerz od niedawna pracuje jako młoda polonistka w Liceum im. Stefana Batorego w Warszawie. Zaraz po wprowadzeniu stanu wojennego, pomimo ogłoszenia przez władzę ferii dla dzieci i młodzieży, ona w poczuciu obowiązku stawia się w szkole. Takich nauczycieli jest więcej. Dyrekcja szkoły wpada w panikę, wicedyrektor krzyczy, że jest to łamanie zakazów, że ich obecność ma charakter nielegalnego zgromadzenia, że mają natychmiast opuścić budynek. Nauczyciele przychodząc do pracy wzięli pod uwagę, że niektórzy rodzice uczniów mogli zostać aresztowani, internowani, i że ich obowiązkiem jako nauczycieli i wychowawców jest zająć się tymi dziećmi. Mogą przecież

szukać u nich pomocy jako u osób, do których mają zaufanie. Dwudziestopięcioletnia Alicja, jeszcze pełna młodości „wiary w ludzi”, współtwórczyni Klubu Solidarności Oświaty, odbiera działanie dyrekcji jako coś, co po latach określa „przykre zdarzenie ze szkołą jako instytucją”, która pokazała „urzędniczą twarz”. Po pewnym czasie zostaje ogłoszony koniec „przedłużonych ferii”, a nauczyciele i uczniowie już legalnie wracają do szkoły. Trwa rozpoznawanie dyskretnymi rozmowami, kto ma jaki stosunek do nowej, dramatycznej rzeczywistości, jakie ma poglądy. Niedługo później w ramach obchodzenia „miesięcznic wydarzeń grudniowych”, można przyłapać ucznia na rozwieszaniu w szkole ulotek nawołujących do przyjścia tego dnia w czarnych ubraniach, a na dużej przerwie zademonstrowania swojej pamięci i sprzeciwu wobec zbrodni Grudnia '70 poprzez chodzenie po korytarzach w całkowitym milczeniu. Uczeń zostaje zaprowadzony do gabinetu dyrektorki, a ta natychmiast dzwoni po milicję, która wyprowadza go ze szkoły w kajdankach. Mimo to protest dochodzi do skutku.

Data urodzenia

26.06.1956 r.

Data nagrania

23.02.2022 r.

Miejsce nagrania

Centrala IPN, Warszawa, Polska

Realizacja

Biuro Edukacji Narodowej

Temat

[deportacje i łagry](#), [Edukacja](#), [Kultura](#), [literatura](#), [Okupacja sowiecka](#), [opozycja PRL](#), [Prasa](#), [Solidarność](#), [Stan wojenny](#), [terror sowiecki](#)

Język

Polski

Biogram świadka

ALICJA WANCERZ-GLUZA

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)